

*Методи за ефективно разрешаване на дискриминационни
практики при предоставяне на услугата „питейно-битово
водоснабдяване“ в област Сливен*

**Анализ на дискриминационния подход
при ценообразуването на услугата
„питейно-битово водоснабдяване“ в
област Сливен за периода след 2005 г.**

сдружение „ОБЩЕСТВЕН БАРОМЕТЪР“
гражданска инициатива „СПРАВЕДЛИВОСТ“

2010 г.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП по проект „Методи за ефективно разрешаване на дискриминационни практики при предоставяне на услугата „питейно-битово водоснабдяване” в област Сливен” (договор ПОЗ-19-00). Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от сдружение „Обществен барометър” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на ФМ на ЕИП и договарящия орган.

Проект :

Методи за ефективно разрешаване на дискриминационни практики при предоставяне на услугата „питейно-битово водоснабдяване” в област Сливен

сдружение „ОБЩЕСТВЕН БАРОМЕТЪР”

<http://www.corruption-bg.org>

гражданска инициатива „СПРАВЕДЛИВОСТ”

<http://www.spravedlivost.net/>

разработил – доц. д-р Валентин Велев
ръководител проект – Юрий Иванов

Проектът е финансиран от финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство по договор № ПОЗ-19-00

Анализ на дискриминационния подход при ценообразуването на обществената услуга „ПБВ” в област Сливен за периода след 2005 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Регулаторна рамка	стр. 4
1.1. Нормативни актове	
1.2. Държавно регулиране	
2. Методика на ценообразуването	стр. 8
2.1. нормативна регулация	
2.2. ценообразуване чрез бизнес-планиране	
2.3. формиране на цени – изисквания към водния оператор	
2.4. формиране на цените на услугата „ПБВ” – ТД „ВиК” ООД – Сливен	
3. Модел на ценообразуване при ценова дискриминация	стр. 15
3.1. Ценова стратегия на Управителя на ТД „ВиК” ООД – Сливен	
3.2. Решения на КЗД - София	
4. Общи изводи	стр. 20

1. Регулаторна рамка

1.1. Нормативни актове :

- **Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ)**, обн. ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г.
- **Закон за защита на потребителите**, обн. ДВ. бр.99 от 9 Декември 2005г., в сила от 10.06.2006 г.
- **Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги**, обн. ДВ. бр.32 от 18 Април 2006 г.
- **Наредба за дългосрочните нива, условията и реда за формиране на годишните целеви нива на показателите за качество на водоснабдителните и канализационните услуги**, обн. ДВ. бр.32 от 18 Април 2006 г., в сила от 18.04.2006 г.
- **Методика за определяне на допустимите загуби на вода във водоснабдителните системи**, издадена от министерство на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ. бр.43 от 26 Май 2006г., в сила от 01.06.2006 г.

1.2. Държавно регулиране :

- **национален регулатор на ВиК-услугите – ДКЕВР**

Влезният в сила от 20.01.2005г. Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги въвежда нови начини за регулиране на обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване”. Регулирането на ВиК-услугите вече се осъществява от преобразуваната Държавна комисия за енергийно регулиране в Държавна комисия за енергийно и водно регулиране. На регулиране от комисията подлежат цените, по които ВиК-операторите доставят вода на потребителите; отвеждат отпадъчните води; пречистват отпадъчните води; присъединяват потребителите към водоснабдителните системи; присъединяват потребителите към канализационните системи.

Комисията определя единни показатели за ефективност и целева норма на възвръщаемост при отчитане на специфичните условия във всеки ВиК-оператор.

ВиК-операторите представят за утвърждаване от Комисията образуваните цени, които се предлагат по потребителски групи в зависимост от потребяваното количество вода и технологията на добиване и доставяне на водата. Одобряването на техническата и икономическата част на бизнес плановете е условие за одобряването им в частта за цените. Прилаганите от ВиК-операторите цени не могат да бъдат по-високи от утвърдените от комисията.

При изпълнение на правомощията си за регулиране на цените на ВиК-услугите комисията се ръководи от следните принципи - съответствието между икономическата част на бизнес плана и предлаганите цени; възстановяемостта на икономически обосноваваните разходи; прилагането на икономически обоснована норма на възвръщаемост на вложения капитал; съответствието между цените за населените места и действителните разходи за предоставяне на ВиК-услугите; социалната поносимост на цената на ВиК-услугите; избягването на кръстосано субсидиране между потребителите.

а) функции на регулиране -

Комисията регулира цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК-операторите, независимо от формите на собственост и управление на ВиК системите. Предвидени са следните правомощия на „водния регулатор” - регулира качеството на

ВиК услугите, регулира цените на ВиК услугите, разработва, съгласува и предлага на Министерския съвет проекти на нормативни актове, дава писмени указания относно прилагането на подзаконовите нормативни актове, одобрява общите условия на договорите за предоставяне на ВиК-услугите на потребителите, упражнява контрол и налага санкции, осъществява правомощията си по повод на концесионни и други договори, води регистър на договорите за възлагане извършването на ВиК-услуги, регистрира експертите, които участват при извършването на контрола.

б) функции на **контрол** -

Комисията провежда **контрол** за съответствието на бизнес плана с изискванията на закона, изпълнението на показателите за качество на ВиК-услугите, определени в бизнес плана, прилагането на цените от ВиК-операторите, извършените разходи за постигане на показателите, заложи в бизнес плана.

Комисията извършва предварителен, текущ и последващ контрол.

- **предварителен** контрол - при подготовката на концесионните и на другите видове договори за управление на ВиК-системите дава становище за съответствието им с този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

- **текущ** контрол – върху дейността по предоставяне на ВиК-услугите от ВиК-операторите чрез проверки на отчетните доклади за изпълнението на бизнес плановете, както и чрез извършване на проверки на място.

- **последващ** контрол - върху изпълнението на дадените препоръки на ВиК-операторите.

Комисията извършва планови или извънредни проверки за осъществяването на контрола :

- периодични **планови** проверки - извършват се в съответствие с график, приет с решение на комисията в началото на съответната календарна година.

- **извънредни** проверки - извършват се по повод постъпили в комисията сигнали от държавни органи, органи на местното самоуправление, средства за масово осведомяване, жалби, молби и предложения, както и за проверка на информацията, представена от ВиК-операторите.

Комисията изготвя **ежегоден доклад** за извършената от нея дейност, както и за състоянието на ВиК-сектора. Докладът се публикува на страницата на комисията в Интернет, за което се съобщава най-малко в един централен всекидневник в 7-дневен срок от публикуването. Докладът съдържа сравнителен анализ на дейността на ВиК-операторите по основните параметри на бизнес плановете, цените на ВиК-услугите, определените от комисията показатели и тяхното изпълнение.

• **показатели за качеството на ВиК-услугата**

В българското законодателство за първи път се осъществява обвързване между цена и качество. ДКЕВР регулира дългосрочните нива на показателите на качеството на ВиК-услугите на търговските дружества „ВиК” чрез изготвения бизнес план.

Определянето на стойността на качествените показатели се извършва чрез математически изчисления като съотношения между величини (данни). Управителят на съответния воден оператор е длъжен да определи качествените показатели на ВиК-услугата. Стойностите на показателите на качеството на ВиК-услугата показват посоката и величината на необходимото инвестиране за тяхното подобряване.

Повишаването на величината на необходимото инвестиране пряко се отразява върху цената на услугата.

Водните оператори предоставят обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване”, която е оценявана от ДКЕВР по следните показатели за качество :

1. ниво на покритие с водоснабдителни услуги;
2. качество на питейната вода;
3. непрекъснатост на водоснабдяването (непрекъснатост на водоподаването и времетраене на прекъсванията);
4. общи загуби на вода във водоснабдителните системи и срокове за тяхното намаляване;
5. аварии на водоснабдителната система;
6. налягане във водоснабдителната система;
7. ниво на покритие с канализационни услуги;
8. качество на суровите отпадъчни води и на пречистените отпадъчни води;
9. аварии на канализационната система;
10. наводнения в имоти на трети лица, причинени от канализацията;
11. експлоатационни показатели за ефективност;
12. финансови показатели за ефективност;
13. срок за отговор на писмени жалби на потребителите;
14. срок за присъединяване на нови потребители към ВиК системите;
15. численост на персонала спрямо брой на обслужваните потребители.

• **бизнес планове за ВиК-операторите**

ВиК операторите са длъжни да разработят **бизнес план** за 5-годишен период, който съдържа следните програми с техническа и икономическа част :

- производствена програма,
- ремонтна програма,
- инвестиционна програма,
- и социална програма.

Техническата част на бизнес плана съдържа :

Програма за постигане на годишните цели нива на показателите за качество на предоставяните ВиК-услуги, включително и за намаляване на загубите на вода.

Икономическата част на бизнес плана съдържа:

1. анализ на съществуващото и прогнозното ниво на потребление на ВиК-услуги за периода;
2. инвестиционна програма, обвързана с параметрите от техническата част на бизнес плана;
3. източници и условия на финансиране на инвестиционната програма;
4. анализ на съществуващите и разчет на прогнозните разходи по експлоатация и поддръжка на ВиК- системите;
5. анализ на съществуващите и разчет на прогнозните разходи за управление на ВиК- системи;
6. амортизационен план, обвързан с инвестиционната програма и със сроковете за въвеждане на активите в експлоатация;
7. цена и приходи от ВиК-услугите
8. анализ на социалната поносимост на предлаганата цена на ВиК- услугите;
9. други елементи, определени в наредбата по чл. 9, ал. 3.

ДКЕВР регулира цените на дружеството чрез определяне на горна граница на цени и норма на възвръщаемост.

За определяне на *горната граница на цени*, Управителят на търговското дружество е длъжен да разработи :

- ниво на потребление на ВиК-услугите (анализ на съществуващото и прогнозното ниво)
- инвестиционната програма на търговското дружество
- източници и условия на финансиране на инвестиционната програма
- разходите по експлоатация и поддръжка на ВиК-системите (анализ на съществуващите и разчет на прогнозните)
- разходите за управление на ВиК-системите (анализ на съществуващите и разчет на прогнозните)
- амортизационен план
- приходи от ВиК-услугите (съобразно определените цени)
- социалната поносимост на предлаганата цена на ВиК-услугите (анализ)

Целевата *норма на възвръщаемост* на търговското дружество „ВиК” ООД – Сливен се определя от ДКЕВР като Управителят е длъжен да посочи :

- специфичните условия, при които търговското дружество предоставя обществената услуга „ПБВ”
- социалната поносимост на цената на ВиК-услугите, предоставяни от търговското дружество
- изискванията за бъдещи капиталови разходи на търговското дружество
- показателите за финансова стабилност на търговското дружество

Управителят на търговското дружество представя за утвърждаване от ДКЕВР образуваните цени, които се предлагат по потребителски групи в зависимост от потребяваното количество вода и технологията на добиване и доставяне на водата.

- ***Национална информационна система за ВиК-услугите***

ЗРВКУ задължава създаването на виртуална национална информационна система за ВиК-услугите, осигуряваща публичен достъп на потребителите до информация за развитието и регулирането на ВиК-услугите в страната, информация за утвърдените и предлаганите цени на услугите от ВиК-операторите, основните показатели одобрени с бизнес плановете, както и информация за държавни и общински органи, имащи пряко отношение към развитието на ВиК-сектора.

Тази концепция е в пълен унисон с новоприетия Закон за защита на потребителите, чиято цел е да осигури защита на следните основни права на потребителите - право на информация за стоките и услугите, право на защита срещу рискове от придобиването на стоки и услуги, които могат да застрашат живота, здравето или имуществото им, право на защита на икономическите им интереси при придобиването на стоки и услуги при заблуждаваща, непочтена и неразрешена сравнителна реклама, нелоялни търговски практики и способности за продажба, неравноправни договорни условия и предоставянето на гаранции за стоките, право на обезщетение за вреди, причинени от дефект на стоки, право на достъп до съдебни и извънсъдебни процедури за разрешаване на потребителски спорове, право на образование по въпроси, отнасящи се до защитата им, право на сдружаване с цел защита на интересите им, право на представителство пред държавните органи, вземащи решения по въпроси, които ги засягат.

Правата, предоставени на потребителите, не могат да бъдат ограничавани. Всяка уговорка, с която предварително се изключват или ограничават правата им, е недействителна. Отказът от права, предоставени на потребителите, е недействителен.

При провеждане на държавната политика във ВиК-сектора, органите на изпълнителната власт са задължени да вземат предвид и интересите на потребителите.

2. Методика на ценообразуването

2.1. нормативна регулация

Приемането на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги променя концепцията на ценово регулиране на обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване”.

Водният оператор е длъжен да представи за утвърждаване от ДКЕВР образувателните цени, които се предлагат по потребителски групи в зависимост от потребяваното количество вода и технологията на добиване и доставяне на водата. Одобряването на техническата и икономическата част на бизнес плановете е условие за одобряването им в частта за цените. Прилаганите от търговското дружество цени не могат да бъдат по-високи от утвърдените от Комисията. На регулиране от ДКЕВР подлежат цените, по които търговското дружество доставя вода на потребителите, отвежда отпадъчните води, пречиства отпадъчните води, присъединява потребителите към водоснабдителните системи, присъединява потребителите към канализационните системи.

Чрез **Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги** се определят методите за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги на ВиК-операторите, правилата за тяхното образувание или изменение, редът за предоставяне на информация, внасяне на предложенията за цени и утвърждаването на цените и тяхната структура. Регулират се цените, по които ВиК-операторите доставят вода на потребителите, отвеждат отпадъчните води, пречистват отпадъчните води, присъединяват потребителите към водоснабдителните системи, присъединяват потребителите към канализационните системи.

Комисията прилага следните основни методи на ценово регулиране:

1. "Норма на възвръщаемост на капитала" ("разходи плюс"),
2. регулиране чрез стимули, при което регулаторният период е от 3 до 5 години:
 - а) "Горна граница на цени",
 - б) "Горна граница на приходи"

За целите на регулирането ВиК-операторите водят отделна счетоводна отчетност за всяка дейност и звено. Правилата за водене на разделно счетоводство за целите на регулирането представляват **Единна система за счетоводно отчитане (ЕССО)**, която осигурява стандартизиран подход в счетоводната система на ВиК-операторите.

Комисията утвърждава цени на ВиК-услугите, както следва:

1. цена за доставяне вода на потребителите в левове за кубически метър;
2. цена за отвеждане на отпадъчни и дъждовни води в левове за кубически метър;
3. цена за пречистване на отпадъчни води в левове за кубически метър.

Цените за присъединяване към водоснабдителната и канализационната система се определят в левове за присъединен обект.

В едномесечен срок преди подаване на заявление за утвърждаване на цени ВиК-операторът оповестява по подходящ начин в средствата за масово осведомяване предложението си за нови цени или за изменение на действащи цени. Водните оператори публикуват утвърдените цени в един централен и в един местен всекидневник в 7-дневен срок след получаване на решението, както и ги оповестяват на интернет страницата си.

С Наредба за дългосрочните нива, условията и реда за формиране на годишните целеви нива на показателите за качество на водоснабдителните и канализационните услуги се определят дългосрочните нива на показателите за качество на ВиК- услуги, условията и редът за формиране на годишни целеви нива на показателите за качество на ВиК-услугите за всеки ВиК-оператор съобразно специфичните обстоятелства по дейността му, елементите и параметрите, които трябва да съдържат бизнес плановете, редът за контрол на изпълнението на бизнес плановете, начинът на отчитане изпълнението на годишните целеви нива на показателите за качество.

Държавната комисия за енергийно и водно регулиране оценява качеството на предоставените ВиК-услуги чрез достигнатите нива на показателите за качество.

Формулирани са методите за определяне на стойностите на следните показатели за качество на ВиК-услугите (дългосрочни показатели) :

- Нивото на покритие на водоснабдителните услуги
- Качеството на питейната вода
- Непрекъснатостта на водоснабдяването
- Общите загуби на вода във водоснабдителните системи и сроковете за тяхното намаляване
- Аварии във водоснабдителната система (ВиК-операторите регистрират всяка авария и времето за нейното отстраняване в **дневник на аварията** във водоснабдителната система)
- Налягането във водоснабдителната система
- Нивото на покритие на канализационните услуги
- Качеството на отпадъчните води
- Аварии в канализационната система
- Наводнения в урегулирани поземлени имоти
- Експлоатационните показатели за ефективност
- Финансовите показатели за ефективност
- Срокът за отговор на писмени жалби на потребители
- Срокът за присъединяване на нови потребители към В и К системите
- Числеността на персонала спрямо броя на обслужваните потребители

В зависимост от постигнатите стойности на показателите за качество и специфичните обстоятелства ВиК-операторите се класифицират в различни групи. Комисията упражнява контрол за изпълнението на нивата на показателите за качество на ВиК-услугите и на извършените разходи за достигането им от ВиК-операторите чрез извършване на проверки на отчетните доклади за изпълнение на бизнес плановете, извършване на текущи проверки на място, извършване на извънредни проверки по повод постъпили в комисията сигнали и жалби.

В наредбата подробно са посочени елементи и параметри на бизнес плановете, които ВиК-операторите са длъжни да предоставят на ДКЕВР.

Методика за определяне на допустимите загуби на вода във водоснабдителните системи

С тази методика се извършва:

1. контрол върху състоянието на водоснабдителните системи (ВС) в урбанизираните територии;
2. анализ и оценка на състоянието на ВС в урбанизираните територии;
3. определяне на размера на общите загуби на вода във ВС и на сроковете за достигане на допустимия размер загуби.

Контролът върху състоянието на ВС се осъществява чрез периодични и постоянни наблюдения за общи загуби на вода и чрез превантивен контрол на отделни съоръжения и експлоатационни възли.

Нивата на общите загуби на вода във ВС са, както следва:

1. ниско ниво на общи загуби на вода - до 25 на сто от подаденото водно количество във ВС;
2. средно ниво на общи загуби на вода - от 25 до 50 на сто от подаденото водно количество във ВС;
3. високо ниво на общи загуби на вода - над 50 на сто от подаденото водно количество във ВС.

Всички резултати от провежданите мероприятия за откриване на течове се документират. Местата, в които са открити течове, се регистрират. Документацията за регистрираните течове се съхранява от ВиК-операторите до извършване на рехабилитация и обновяване на водопроводната мрежа в съответния участък за срок не по-малък от 5 години. Резултатите от проведените мероприятия за откриване на течове се отразяват в отчетния доклад на ВиК-оператора.

Водните количества, които не могат да бъдат точно измерени поради различия в точността на средствата за измерване, слаби течове или кражби на вода, се определят като **търговски загуби**. Търговските загуби се отчитат при изготвяне на водния баланс на водоснабдителните системи.

Търговските загуби се ограничават чрез избор на подходящи и правилно оразмерени общи и индивидуални водомери; редовни проверки за точността на измервателните устройства на водоснабдителните системи и на потребителите; откриване и прекъсване на незаконните водопроводни отклонения.

При липса на достатъчно информация и наблюдения за размера на търговските загуби те се приемат **не повече от 10 на сто** от общото количество вода, измерено на входа на водоснабдителните системи.

Общите загуби на вода във водоснабдителните системи са основен индикатор за тяхното състояние, производителност и ефективно управление.

Бизнесплановете, които ВиК-операторите разработват съгласно ЗРВКУ, задължително съдържат **Програма за намаляване на загубите на вода**.

ВиК-операторите изготвят ежегодно отчетни доклади за изпълнение на Програмата за намаляване на загубите на вода и за постигнатите резултати. Тези отчети са неразделна част от годишните отчетни доклади.

2.2. ценообразуване чрез бизнес-планиране

Ценовото регулиране на обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване” се извършва като се използват следните основни методи на ценово регулиране :

а) "Норма на възвръщаемост на капитала" ("разходи плюс"), при който комисията утвърждава цени и наблюдава текущо фактическите стойности на необходимите приходи на ВиК-оператора и техните компоненти - регулаторният период е не по-кратък от една година; следващ регулаторен преглед се извършва по инициатива на комисията или на ВиК-оператора при съществени отклонения между одобрени и действителни разходи и/или възвръщаемост по преценка на комисията. По време на регулаторния период цените могат да бъдат изменяни при наличие на обстоятелства, чието настъпване не е било възможно да бъде предвидено при утвърждаването на цените.

Използват се и два метода за регулиране чрез стимули, при които регулаторният период е от 3 до 5 години :

б) **"Горна граница на цени"**, при който комисията утвърждава цени на ВиК-оператора за първата година от регулаторния период и ги изменя в края на всяка година от регулаторния период с инфлационен индекс, намален с коефициент за подобряване ефективността на ВиК-оператора, по следната формула:

$$Ц_t = Ц_{(t-1)} \times (1+И-X).t,$$

където:

Ц - са цените на ВиК-оператора;

И - е инфлацията за предходен период, която влияе върху разходите на ВиК оператора;

t - времеви индекс;

X - коефициентът за подобряване на ефективността;

в) **"Горна граница на приходи"**, при който комисията утвърждава необходими приходи на ВиК-оператора за първата година от регулаторния период и ги изменя в края на всяка година от регулаторния период с инфлационен индекс, намален с коефициент за подобряване ефективността на ВиК-оператора, и с разлики между прогнозните и действителните необходими приходи, породени от разликата между прогнозните и действителните показатели за промените в количествата доставени, отведени и/или пречистени води и за броя на потребителите за предишни ценови периоди, по следната формула:

$$НП_t = НП_{(t-1)} \times (1+И - X) t +/- Z,$$

където:

НП - са необходимите приходи на ВиК оператора;

И - е инфлацията за предходен период, която влияе върху разходите на ВиК оператора;

t - времеви индекс;

X - коефициентът за подобряване на ефективността;

Z - са разликите между прогнозни и действителни необходими приходи, породени от разликата между прогнозните и действителните показатели за промените в количествата доставени, отведени и/или пречистени води и за броя на потребителите за предишни ценови периоди.

г) цени по групи потребители

Необходимите приходи могат да бъдат разпределени по групи потребители.

ВиК-операторите предлагат за утвърждаване от ДКЕВР на цени по групи потребители в зависимост от:

- доставените, отведените и пречистените количества вода;
- технологията на добиване и доставяне на водата и съответния максимален размер на допустимите общи загуби на вода според годишните целеви нива на показателите за качество на ВиК услугите, определени от комисията съгласно бизнес плана на ВиК оператора;
- обосновано разпределени разходи към всяка група потребители;
- степента на замърсяване на отведените и пречистените отпадъчни води. Цените на водоснабдителните и канализационните услуги се определят по групи потребители.

д) такса за присъединяване

Проучването за присъединяване и предоставянето на изходни данни и условия за присъединяване се извършват след заплащане на такса, определена с тарифа от ВиК-

оператора. **Таксата за присъединяване** на обект към ВиК мрежи се определя по следната методика:

$$\text{Тпр.в.} = \text{Цв} \times \text{Qдн.} \times (1 + 0,1 \text{ Лв}) + \text{Цв} \times \text{Qпож.} \times (1 + 0,5 \text{ Лв}),$$

$$\text{Тпр.к.} = \text{Цкомпл.} \times \text{Qдн.} \times (1 + 0,2 \text{ Лк}) + \text{Цкомпл.} \times \text{Qпож.} \times (1 + 0,2 \text{ Лк}),$$

където:

Тпр.в. е таксата за присъединяване на обект към водопроводната мрежа;

Тпр.к. - таксата за присъединяване на обект към канализационната мрежа;

Цв - цената на 1 куб. м подадена вода;

Цкомпл. - цената на 1 куб. м подадена вода, отведена канална вода и пречиствена вода, ако има такава;

Qдн. - необходимото количество вода, провеждано от водопроводното отклонение, съгласно проекта, куб. м/ден;

Qпож. - необходимото количество вода за противопожарни нужди, куб. м/ден;

Лв - дължината на водопроводното отклонение, m;

Лк - дължината на канализационното отклонение, m.

Хидрофорните инсталации и другите инсталации за повишаване налягането на водата като елемент на сградните водопроводни инсталации се изграждат **от и за сметка на потребителите**.

Операторите поддържат и ремонтират хидрофорните инсталации и другите инсталации за повишаване налягането на водата, когато инсталациите са тяхна собственост или са им предоставени с договор за експлоатация от потребителите.

2.4. Формиране на цените на услугата „ПБВ” – ТД „ВиК” ООД – Сливен

ДКЕВР прилага два различни метода за регулиране на цените на ВиК-операторите.

- **Първи регулаторен период** –

Той е за тригодишен период и е на база одобрения с Решение № БП - 022/ 31.01.2007 г. на ДКЕВР бизнес план на търговско дружество „ВиК” ООД - Сливен.

Прилаганият от комисията метод за регулиране на цените на услугите, предоставяни от ВиК-операторите за първия регулаторен период е „норма на възвръщаемост на капитала”.

ДКЕВР утвърждава, считано от 01.03.2007 г. **цени без ДДС** на водоснабдителните и канализационните услуги на “Водоснабдяване и канализация” ООД - гр. Сливен:

№	Решение на ДКЕВР	Бизнес план на ВиК ООД - Сливен
1.	№ Ц – 28 / 28.02.2007г.	Решение № БП - 022/ 31.01.2007 г.

1. Цена за доставяне на вода на потребителите :

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	смесено водоснабдяване	1,02
2.	гравитачно водоснабдяване	0,52
3.	на друг ВиК-оператор	0,217

2. Цена за отвеждане на отпадъчни води:

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	Битови и приравнените към тях обществени, търговски и др.	0,07
2.	Промислени и други стопански потребители	
	степен на замърсяване 1	0,09
	степен на замърсяване 2	0,10

3. Цена за пречистване на отпадъчни води :

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	Битови и приравнените към тях обществени, търговски и др.	0,22
2.	Промислени и други стопански потребители	
	степен на замърсяване 1	0,29
	степен на замърсяване 2	0,31

Цените на водоснабителните услуги са утвърдени при следните количества вода и общи загуби на вода :

№	доставяна на вода	Количества, куб.м.	при общи загуби
1.	при смесено водоснабдяване	5 944 000	75,47 %
2.	при гравитачно водоснабдяване	673 000	55,13 %
3.	за друг ВиК-оператор	3 477 000	0,00 %

• **Корекция на цена** –

Повишаване на цени на услуга „ПБВ” от 01.07.2007 г.

Причина - повишаването на цените на електрическата енергия с Решение № Ц - 066/ 28.06.2007 г. [на ДКЕВР представлява **непредвидено събитие** по смисъла на чл.19 от ЗРВКУ.

Искане - цената на ВиК-услугите следва да бъде увеличена с разходите за електрическа енергия, което представлява средното нарастване на цените на електрическата енергия с 20% от 01.07.2007г., определени с Решение № Ц- 066/28.06.2007 г. на ДКЕВР.

№	Решение на ДКЕВР	Заявление за преразглеждане на утвърдени цени
1.	№ Ц - 077 / 28.11.2007 г.	вх. № В – 17 – 26 - 9/ 31.08.2007 г.

Нова цена услугата :

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	смесено водоснабдяване	1,06

Цените е утвърдена при същите количества вода и общи загуби на вода :

№	доставяна на вода	Количества, куб.м.	при общи загуби
1.	при смесено водоснабдяване	5 944 000	75,47 %
2.	при гравитачно водоснабдяване	673 000	55,13 %
3.	за друг ВиК-оператор	3 477 000	0,00 %

• **Корекция на цена** –

Повишаване на цени на услугата „питейно-битово водоснабдяване” от 01.08.2008 г.

Посочени причини :

- влиянието на инфлацията за 2006 г. и 2007 г., в резултат на която общото повишаване е 13,82%.

- повишаването на цените на електрическата енергия с Решение № Ц - 021/ 26.06.2008 г. [.....] на ДКЕВР

№	Решение на ДКЕВР	Заявление за изменение на утвърдени цени
1.	№ Ц - 061 / 30.07.2008 г.	вх. № В – 17 – 26 - 4/ 26.06.2008 г.

Нова цена услугата, считано от 01.08.2008 г. :

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	смесено водоснабдяване	1,21
2.	гравитачно водоснабдяване	0,59

2. Отказва да утвърди изменение за услугата «доставяне на вода на друг ВиК-оператор».

Цените на водоснабдителните услуги са утвърдени при следните количества вода и общи загуби на вода :

№	доставяна на вода	Количества, куб.м.	при общи загуби
1.	при смесено водоснабдяване (количества на входа на ВС)	5 944 000 24 235 000	75,47 %
2.	при гравитачно водоснабдяване (количества на входа на ВС)	673 000 1 500 000	55,13 %
3.	за друг ВиК-оператор	3 477 000	0,00 %

• **Втори регулаторен период -**

Той е за петгодишен период 2009 – 2013 г. и е на база одобрения с Решение № БП - 024/27.11.2008 г. на ДКЕВР бизнес план на търговско дружество „ВиК” ООД - Сливен.

Цените за отделните ВиК-услуги, са образувани като съотношение между необходимите годишни приходи за съответната услуга и съответните количества вода, съобразно метода на ценообразуване „горна граница на цени”.

Повишаване на цените на услугата „питейно-битово водоснабдяване”, считано от 01.01.2010 г. цени без ДДС.

Процедура – чрез обосноваване на прогнозни разходи :

- прогнозни общи разходи – смесено водоснабдяване (10 309 000 лв.)

а) разходите за експлоатация и поддръжка на пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ) - Сливен, ПСПВ - Шивачево и ПСПВ - с. Ичера в размер на 832 хил.лв. Отражено е и нарастването на разходите за електрическа енергия

б) всички разходи по икономически елементи - *разходите за материали, разходите за външни услуги, разходите за амортизации, разходите за амортизации, разходите за възнаграждения, разходите за осигуровки, другите разходи, разходите за текущ ремонт.*

- прогнозни общи разходи – гравитачно водоснабдяване (467 000 лв.)

а) всички разходи по икономически елементи - *разходите за материали, разходите за външни услуги, разходите за амортизации, разходите за амортизации, разходите за възнаграждения, разходите за осигуровки, другите разходи, разходите за текущ ремонт.*

- прогнозни общи разходи – доставка вода на друг оператор (1 428 000 лв.)

а) всички разходи по икономически елементи - *разходите за материали, разходите за външни услуги, разходите за амортизации, разходите за амортизации, разходите за възнаграждения, разходите за осигуровки, другите разходи, разходите за текущ ремонт.*

№	Решение на ДКЕВР	Заявление за изменение на утвърдени цени
1.	№ Ц - 51 / 17.12.2009 г.	вх. № В – 17 – 26 - 4/ 15.04.2009 г.

Нова цена услугата, считано от 01.01.2010г :

№	наименование	Цена, лв/куб.м.
1.	смесено водоснабдяване	1,35
2.	гравитачно водоснабдяване	0,62
3.	на друг ВиК-оператор	0,33

Цените на водоснабдителните услуги са утвърдени при следните количества вода и общи загуби на вода :

№	доставяна на вода	Количества, куб.м.	при общи загуби
1.	при смесено водоснабдяване (количества на входа на ВС)	7 027 000 38 412 000	82,01 %
2.	при гравитачно водоснабдяване (количества на входа на ВС)	765 000 2 728 000	71,95 %
3.	за друг ВиК-оператор	3 500 000	
	(количества на входа на ВС)	8 244 000	

3. Модел на ценообразуване при ценова дискриминация :

3. 1. Ценова стратегия на Управителя на ТД „ВиК” ООД – Сливен

Основните принципи за ценово регулиране, регламентирани след влизане в сила на ЗРВКУ са :

1. Съответствие между икономическата част на Бизнес плана и предлаганите цени
2. Възстановяемост на икономически обосноващите разходи за експлоатация, амортизация на активите, таксите за водоползване, ползване на водни обекти и регулиране
3. Прилагане на икономически обоснована норма на възвращаемост на вложения капитал
4. Съответствие между цени и действителни разходи за населените места
5. Избягване на кръстосано субсидиране между потребителите
6. социалната поносимост на цената на ВиК-услугите;

Във връзка с приетата Методика за определяне на допустимите загуби на вода във водоснабдителните системи, Управителят на търговско дружество „ВиК” ООД Сливен е длъжен да разработи в бизнесплана „Програма за намаляване на загубите на вода”.

Предвид високото ниво на общи загуби на вода (над 50 на сто от подаденото водно количество във ВС) Управителят е длъжен да извършва проверки за общото ниво на загубите минимум веднъж годишно.

Проверките на съоръженията и експлоатационните възли задължително включват следните мероприятия - проверка на плътността на затварящите устройства в арматурните възли; проверка на функционалната годност и четливостта на показателите на контролните устройства и средствата за измерване; проверка и измерване на действителната пропускателна способност на хидрантите и изпразнителните устройства на водопровода.

За удостоверяване на резултатите от наблюденията и проверките, се съставят протоколи. В протоколите се отбелязват задължително следните основни параметри - данни за мястото на проверявания или наблюдавания обект; вид и причина за извършване; дата и периодичност на извършване; използвани методи и уреди за наблюдение или проверка; имена и длъжности на участващите лица; установени смущения, повреди или нарушения на експлоатационното състояние на ВС; основни

резултати, установени при извършване на проверката или наблюдението; предложени бъдещи мероприятия за подобряване на експлоатационното състояние на ВС.

Протоколите се документират в специален регистър, който се води от Управителят на търговско дружество „ВиК” ООД Сливен. Местата с регистрирани течове се отбелязват на скица в подходящ мащаб. Извършените през годината проверки и резултатите от тях се отразяват в годишния отчетен доклад. Протоколите от извършените проверки се съхраняват до следващата проверка за срок не по-малък от 5 години.

Разработените планове за извършване на проверки за общи загуби на вода във ВС се прилагат към бизнеспланът.

По смисъла на посочения нормативен акт, водните количества, които не могат да бъдат точно измерени поради различия в точността на средствата за измерване, слаби течове или кражби на вода, се определят като **търговски загуби**. Управителят е длъжен също да отчете търговските загуби при изготвяне на водния баланс на ВС. Законодателят е дефинирал този тип загуби на вода във ВС само в две възможни направления – техническата характеристика на индивидуалните водомери и незаконните водопроводни отклонения.

Следователно, ограничаването на този тип загуби се извършва чрез :

- а) избор на подходящи и правилно оразмерени общи и индивидуални водомери и редовни проверки за точността им
- б) откриване и прекъсване на незаконните водопроводни отклонения

За улесняване дейността на Управителя по разработването на Програмата за намаляване на загубите на вода, законодателят е приел, че при липса на достатъчно информация и наблюдения за размера на търговските загуби те се приемат не повече от 10 на сто от общото количество вода, измерено на входа на ВС.

Представената в бизнесплана на дружеството „Програма за намаляване на загубите на вода” включва два раздела:

- Въвеждане измерване на водните количества във всички точки, необходими за получаване на данни за определяне на допустимите загуби на вода

- График за извършване на последващи проверки на водомерите на потребителите

Програмата е представена от Управителя по следния начин :

«Програмата за намаляване на загубите на вода предвижда реализация на съвкупност от мерки чрез, които ще се подобри и прецизира измерването на подадените и изразходваните количества питейна вода във водоснабдителната система и в следствие ще позволи осъществяването на по-пълен контрол върху загубите на вода»

Като първа и единствена стъпка, Управителят на търговско дружество „ВиК” ООД - Сливен предвижда ежегодно увеличаване на водомерите, поставени на входа и на характерни точки на водоснабдителната система на дружеството.

Това означава, че единственият инструмент за намаляване на загубите на вода, който предлага Управителя е получаване на данни за установяването, но не и за намаляването на загубите.

Вторият инструмент е подмяната на стари водомери с нови. По този начин се снижават грешките в отчитането на количеството вода.

В Справка № 4 са посочени :

№	наименование	отчет	прогноза	прогноза	прогноза
---	--------------	-------	----------	----------	----------

		2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1.	водомери на входовете и изходите на зоните, брой	109	142	177	212
2.	увеличаване на водомерите, брой	-	33	35	35
4.	Загуби, %	66,60 %	66,60 %	62,60 %	58,60 %

Не е видна корелационната връзка при увеличаването на броя на водомерите на входовете и изходите на зоните да намаляват загубите на вода.

Например :

За 2006г. увеличението на броя на водомерите е с 33 броя, но не е предвидено никакво намаление на загубите на вода.

В същото време, за 2007 г. след нарастване на броя на водомерите с 35 броя, загубите на вода рязко спадат с 4,00 % . Същата тенденция се наблюдава и за 2008 г. – при нарастване на броя на водомерите с още 35 броя, загубите на вода спадат с още 4,00 %.

За втория раздел „График за извършване на последващи проверки на водомерите на потребителите” е заложено силно разминаване в посочените цифри.

а) в Справка № 4 са посочени също :

№	наименование	отчет 2005 г.	прогноза 2006 г.	прогноза 2007 г.	прогноза 2008 г.
1.	график за проверка на водомерите, брой	22 741	22 668	22 983	23 083

б) в самия раздел „График за извършване на последващи проверки на водомерите на потребителите” са посочени :

„Съгласно действащата нормативна уредба Дружеството задължително извършва проверка на промишлени водомери на всеки 2 години, а на водомери - за битови потребление - на всеки 5 години. През последните две години ВиК операторът е проверил по над 10 000 водомера годишно. Реалният процент подмяна се движи в диапазона между 50 и 60 %. (средно около 6 000 водомера). Около 80 % от водомерите, използвани от промишлени абонати са проверени и подменени в областта».

Изготвеният график за извършване на последващи проверки на водомерите (общи и индивидуални) предвижда по години, както следва:

№	наименование	отчет 2005 г.	прогноза 2006 г.	прогноза 2007 г.	прогноза 2008 г.
1.	график за проверка на водомерите, брой	10 000	13 900	14 000	14 150

Разминаването в данните е толкова голямо, че подлага на съмнение надеждността на посочените цифри.

В „Програма за намаляване на загубите на вода” би следвало да се посочат загубите на вода по видове, а след това да се посочат мерките за тяхното намаляване.

Например, в Справката за „Експлоатационни данни за предоставени ВиК-услуги” са посочени :

- общ брой аварии във водоснабдителната система = **1 523**

Би следвало тези данни да са получени от Дневника за аварията, който „ВиК” ООД Сливен е длъжен да води, и да са посочени съответните количества вода, отчетени като загуби. Тези данни не са посочени в Програмата.

Цел на Методиката за определяне на допустимите загуби на вода във водоснабдителните системи, е да се извърши контрол, анализ и оценка на състоянието, както и да се определи размера на общите загуби на вода във водопроводната система.

Липсват, както данните от извършения контрол, така и от анализа и оценката на водопроводната система на територията на област Сливен.

Не е посочена нито една причина, оправдаваща техническата или икономическата целесъобразност на взетите управленски иновационни решения – конкретните ремонтни и строително-монтажни дейности.

От 2003 г. се изпълнява Инвестиционна програма (ремонтни и строително-монтажни дейности) за намаляване на физическите загуби на вода.

Разходите за търговско дружество „ВиК” ООД Сливен са нараствали непрекъснато, които са се компенсирани с нарастването на цената на услугата.

Би следвало, след изпълнението на всяка дейност от Инвестиционната програма, физическите загуби на вода да намаляват. Следователно, от 2003г. до 2009г. включително, да е налице низходяща тенденция за физическите загуби на вода.

Елементарното сравнение на цени без ДДС на услугата „ЛБВ” при смесен тип водоснабдяване за периода 2000 – 2010г. показват тъкмо обратното – непрекъсната възходяща тенденция :

параметър	2000 г.	2002 г.	2005г.	2007г.	2008 г.	2010г.
цена, лв./куб.м.	0,63	0,92	0,92	1,02 (1,06)	1,21	1,35
загуби, %	34,80 %	61,39 %	66,60 %	75,47 %	75,47 %	82,01 %

Одобренията от ДКЕВР цени са съпътствани от изключително високи допустими нива на общи загуби на вода.

3.2. Решения на КЗД - София

Повишаването на цената на обществената услуга «питейно-битово водоснабдяване» при изключително високи допустими нива на общи загуби на вода предизвиква ответна реакция от страна на потребителя.

В Комисията за защита от дискриминация – София са заведени две преписки – от 2006г. и от 2008г., относно прилагане на дискриминационни практики от страна на Управителя на ТД „ВиК” ООД – Сливен, в резултат на което пределната цена на услугата е нереално висока.

Комисията за защита от дискриминация – София установява следните факти, обективизирани в Решение № 40 / 25.02.2008г. и Решение № 243 / 04.11.2010г., свързани с обстоятелството, че на територията на административната област Сливен, търговското дружество „ВиК” ООД – Сливен е единствен доставчик на обществената услуга «питейно-битово водоснабдяване» и всички граждани са равни пред закона и липсват законови основания, обуславящи различно третиране при сравними сходни обстоятелства :

- Управителят на търговското дружество извършва пряка дискриминация спрямо потребителите в област Сливен

- гражданите в трите общини на област Сливен са поставени в по-неблагоприятно положение в сравнение с тези, в община Твърдица, без това да е законово оправдано.

- установи неравно третиране на потребители, на които са монтирани водоизмервателни уреди и потребители, които нямат монтирани водоизмери, заплащайки услугата чрез „служебно” определено количество потребена вода.

- установи, че разпоредбата на 39, ал. 5 от Наредба № 4 от 14 септември 2004г. представлява непряка дискриминация по смисъла на Закона за защита от дискриминация.

- установи, че търговското дружество извършва пряка дискриминация срещу потребителите, явяващи се редовни платци, и привилегирова потребители, които изобщо не заплащат цената на ВиК услугата, и спрямо които липсва контрол, отчитане и събиране на дължими суми

КЗД установява също така, че Управителя на търговско дружество „ВиК” ООД – Сливен извършва пряка дискриминация и в конкретно населено място - село Тополчане, община Сливен чрез :

- неприлагане на Методиката и критериите в чл. 39 ал.5 иб в Наредба № 4/2004г., МРРБ
- занижен или изобщо неприлаган контрол при отчитане, фактуриране и заплащане на възмездната ВиК-услуга
- неприлагане на нормата на чл.2а, ал.1, т.11 от ЗВ за възмездния характер на услугата
- осигурено непрекъснато водоподаване на привилегированите потребители, за сметка на дискриминираните потребители, чието водоподаване е недостатъчно
- бездействие и непредприемане на съдебни процедури за принудително събиране на дължимите суми от привилегированите потребители

В резултат от установените обстоятелства, Комисията за защита от дискриминация – София, препоръчва да се преустанови неравното третиране между различните групи потребители на „ВиК-услугите" в област Сливен под формата на различно ценообразуване за едно и също качество на питейно-битова вода.

Препоръки са отправени и към :

- Държавна комисия за енергийно и водно регулиране да осъществи проверки, да даде писмени указания на ТД „ВиК" ООД гр. Сливен с цел дискриминационните практики да бъдат преустановени.
- Държавна комисия за енергийно и водно регулиране да създаде Национална информационна система, тъй като несъществуването и дава възможност за дискриминационни практики относно предлагането и ценообразуването на ВиК услугите
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството да излезе с предложение за разработване на калкулации за цени на „ВиК-услугите", да издаде разпореджения за допълнителни задължения относно обслужването на потребителите по отношение на качеството и цената на ВиК-услугите, за да бъде спазен принципа на равнопоставеност между различните групи потребители.
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството да отмени разпоредбата на чл. 39, ал. 5 от Наредба № 4 от 14 септември 2004г., като дискриминационна разпоредба, противоречаща на принципа за равно третиране на „потребителите" на ВиК-услуги (под формата на привидно неутрална разпоредба, чрез предлагане и калкулиране на услугата при по-неблагоприятни условия за потребителите с монтирани водоизмервателни уреди в сравнение с потребителите без монтирани водоизмервателни уреди)

Общи изводи :

1. Въвеждането на Държавен регулаторен орган (ДКЕВР) не подобрява качеството на обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване” и не ограничава нивото на допустимите общи загуби на вода на ВиК-оператора.
2. ДКЕВР не е в състояние да установи дискриминационните практики при предоставянето на услугата „питейно-битово водоснабдяване” от търговско дружество „ВиК” ООД – Сливен, както и да ги преустанови.
3. Осъществяваните дискриминационни практики рязко намаляват ефективността в дейността на търговско дружество „ВиК” ООД – Сливен и силно се нарушава обществения интерес при предоставянето на обществената услуга „питейно-битово водоснабдяване”
4. Нормативно регламентирания държавен контрол не е в състояние на ограничи злоупотребата с господстващо положение на търговско дружество „ВиК” ООД – Сливен.